

Tüskés Tibor válogatott bibliográfiája,
Maurer Teodóra anyaggyűjtésének felhasználásával összeállította, a bevezetőt írta és a névmutatót készítette Tüskés Anna,
Budapest, 2018, 246 oldal

A bibliográfia mintegy 2730 tételt tartalmaz három nagy fejezetben: I. Művek; II. Szakirodalom; III. Hatástörténet. Kiindulópontja Tüskés Tibor folyamatosan készített kéz- és gépiratos bibliográfiája, Szauer Dezsőné és Aranyi László Tüskés Tibor hatvanadik születésnapjára készített válogatott bibliográfiája (1990), valamint Maurer Teodóra papíralapú anyaggyűjtése (2016). Tüskés Tibor katalóguscédulákra gyűjtött bibliográfiája gyakran hiányos és pontatlan adatokat tartalmazott, ezeket lehetőség szerint kiegészítettem és pontosítottam. Maurer Teodóra anyaggyűjtése főként a szántódi vonatkozások tekintetében volt kiemelkedő fontosságú, munkáját többen segítették, köztük Kiss Zoltán. A magas tételszámot részben az magyarázza, hogy külön számon vettem fel egy-egy írás eltérő megjelenéseit és a művek további kiadásait.

A jelen bibliográfia ugyan nem adatbázisban, de digitális technológiával készült. Összeállításához nagy segítséget nyújtott az Országos Széchényi Könyvtár online katalógusa (www.nektar.oszk.hu), a magyarországi könyvtárak országos online katalógusa (www.mokka.hu), a magyar időszaki kiadványok tartalomjegyzékeinek kereshető adatbázisa (www.matarka.hu) és a három fő periodika-adatbázis (www.epa.hu, www.hungaricana.hu, www.adtplus.arcanum.hu). Az online katalógusok és adatbázisok megkönnyítették a munkát, de nem váltották ki a könyvek és a folyóiratok kézbevitelét: a könyveket a tartalmi feltárás miatt, a folyóiratokat a digitalizálás esetlegessége miatt eredetiben forgattam. Az életműben fontos szerepet játszó *Jelenkor* folyóirat 1958–1968 közötti számait az 1970-ben megjelent repertórium tárta fel, az 1981-től napjainkig megjelent számok a folyóirat honlapján kereshetők, az 1969–1980 közötti számokat fizikális kézbevitel alapján dolgoztam fel. A címfelvételek kb. 80%-a autopszia (azaz saját szemmel való tapasztalat, megfigyelés) alapján készült.

A bibliográfia dokumentálja Tüskés Tibor írói, kritikusi, irodalomtörténeti és tanári munkásságát, a róla szóló irodalmat, valamint a hatástörténet adatait. Regisztrálja az általa írt, életében és a halála után megjelent műveket, a rá vonatkozó szakirodalmat, az őt ábrázoló képzőművészeti alkotásokat, a vele/róla készült filmeket. Esetenként rövid annotációval egészítettem ki a címleírásokat, s jeleztem az írásokra megjelent reakciókat. Néhány kéziratos feljegyzésként fennmaradt, hiányos tételt kiterjedt utánjárással sem sikerült pontosítani.

A bibliográfia nem tartalmaz adatokat a kéziratokról, a levelezéskötetek és a kéziratárak Tüskés-leveleiről, a Tüskés Tibort ábrázoló fotókról, a vele vagy közreműködésével készült rádió- és televízióműsorokról, az Ünnepi Könyvhéten és a Nemzetközi Könyvfesztiválon tartott dedikálásairól. Levelezés-kéziratainak adatai megtalálhatók a Petőfi Irodalmi Múzeum online katalógusában (www.opac.pim).

hu), hagyatékának több darabja a Mike és Társa Antikvárium és a Portobello Árverezőház 2012–2017. évi, az Abaúj Antikvárium 2012. június 7-i és 2012. december 14-i, és a Krisztina Antikvárium 2013. május 11-i árverési katalógusaiban, továbbá a Studio Antikvárium 2014–2015. évi árverési katalógusaiban.

Noha a bibliográfia elkészítésének ötlete Maurer Teodórée, a szántódi közösségi ház és könyvtár könyvtárosé volt, szívesen magamévá tettem gondolatát, és átvettem anyaggyűjtését. Az 1980-as évek közepétől vannak személyes emlékeim Nagyapámról, amikor Pécssett és Balatonfenyvesen vele nyaraltam.

Nagyapám adott először lehetőséget írásaim közzlésére az általa 1973-tól szerkesztőbizottsági tagként, majd az 1994/1. számtól a 2000/6. számig főszerkesztőként irányított *Somogy* című folyóiratban. A 2000-es évek elején, amikor mint egyetemista unokáját megkért, vegyek részt a levelezése rendezésében és a Fodor András-sal folytatott levelezése kiadásában, meghatározó élmény volt számomra a Vele való együttműködés. Halála után digitalizáltam a hagyatékában fennmaradt mintegy ötven filmtekercset, melyeket egy Verra géppel 1960–1980 között magyarországi és külföldi útjain készített. Némelyik filmtekercsen nem volt évszám, és csak a bibliográfia készítése során tudtam azonosítani a helyes dátumot. A bibliográfiai munka Nagyapám új arcát mutatta meg számomra, s árnyaltabbá tette a Róla alkotott képet: láttam kibontakozni a számos különböző műfajban megnyilvánuló pályáját, személyiségét. Az előadásairól és más nyilvános fellépéseiről szóló, sűrű híradások óriási munkabírájáról, széles értelemben vett tanári munkájáról, irodalomközvetítő tevékenységéről tanúskodnak. A korábban csak a fényképekről ismert külföldi utakról elolvashattam esszéit, tanulmányozhattam alkotói módszerét és publikációs technikáját.

✱

Köszönetet mondok Stauder Máriának, akitől 2007–2013 között az MTA BTK ITI Ilylyés Gyula Archívumban, majd 2013–2017 között az MTA BTK ITI Bibliográfiai Osztályán sokat tanultam, többek között a bibliográfiák hasznáról, és aki lektorálva a kéziratot, számos észrevétellel jobbította a munkát; Maurer Teodórának, aki átadta anyaggyűjtését és kitaróan biztatott a bibliográfia elkészítésére; Kiss Zoltánnak az *Esti Pécsi Napló* számainak feldolgozásáért; Laki Juditnak a *Siófoki Hírekről* nyújtott adatokért; továbbá Buda Attilának, Knapp Évának és Tüskés Gábornak, akik felhívták a figyelmemet számos kiadványra; Varga Katalinnak, aki Tüskés Tibor Petőfi Irodalmi Múzeumba került hagyatékát gondozta.

Tüskés Tibor
Válogatott bibliográfia